

C/2024/2874

25.4.2024

OBVESTILO KOMISIJE

Vprašanja in odgovori o izvajanju pravil EU o ekološkem čebelarstvu

(Besedilo velja za EGP)

(C/2024/2874)

Ta dokument vsebuje odgovore na vprašanja, ki so jih prejele službe Komisije v zvezi z izvajanjem pravil EU o ekološkem čebelarstvu.

Cilj tega dokumenta je pomagati nacionalnim organom in podjetjem pri uporabi teh pravil EU. Sodišče Evropske unije je edino pristojno za uradno razlago prava Unije.

OPOMBA RIPAC ⁽¹⁾ ŠT. 2024-01

SEKTOR:	EKOLOŠKO KMETOVANJE
UKREP:	ČEBELARSTVO
ZADEVA:	PREHRANJEVALIŠČA – POSTAVITEV ČEBELNJAKOV – ČEBELJI VOSEK – POSTAVITEV ČEBELJIH PANJEV
ZADEVNE DOLOČBE:	Uredba (EU) 2018/848 ⁽²⁾ : člena 21 in 35; točka 1.9.6.5 dela II Priloge II; Uredba (EU) št. 1305/2013 ⁽³⁾ : člena 28 in 30; Uredba (EU) 2021/2115 ⁽⁴⁾ : členi 31, 70, 72 in 154.

Vprašanje 1: Ekološki čebelarji morajo čebelnjake postaviti na območja, kjer so viri nektarja in cvetnega prahu iz predvsem ekološko pridelanih kulturnih rastlin ali naravne vegetacije ali neekološko upravljanih gozdov ali kulturnih rastlin, ki se obdelujejo po metodah z majhnim vplivom na okolje. Kaj se lahko šteje za metode z majhnim vplivom na okolje, kot je navedeno v točkah 1.9.6.5(a) in 1.9.6.5(c) dela II Priloge II k Uredbi (EU) 2018/848?

Odgovor:

Izraz „metode z majhnim vplivom na okolje“ iz točk 1.9.6.5(a) in 1.9.6.5(c) dela II Priloge II k Uredbi (EU) 2018/848 se razume tako, da se nanaša na metode, ki so enakovredne metodam, uporabljenim v okviru ukrepov, predhodno določenih v členu 28 (Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila) in 30 (Plačila v okviru območij Natura 2000 in na podlagi okvirne direktive o vodah) Uredbe (EU) št. 1305/2013, in ne bi mogle vplivati na opredelitev čebelarstva kot ekološkega.

⁽¹⁾ RIPAC (poimenovanje je kratica francoskega imena Registre d'Interprétation de la Politique Agricole Commune) je register in zbirka pojasnjevalnih opomb o kmetijski zakonodaji.

⁽²⁾ Uredba (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 (UL L 150, 14.6.2018, str. 1).

⁽³⁾ Uredba (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 (UL L 347, 20.12.2013, str. 487).

⁽⁴⁾ Uredba (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1305/2013 in (EU) št. 1307/2013 (UL L 435, 6.12.2021, str. 1).

Uredba (EU) št. 1305/2013 je bila 1. januarja 2023 razveljavljena s členom 154 Uredbe (EU) 2021/2115 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (SKP).

Členi 31 (Sheme za podnebje, okolje in dobrobit živali), 70 (Okoljske, podnebne in druge upravljaljske obveznosti) in 72 (Slabosti, značilne za posamezno območje, ki izhajajo iz nekaterih obveznih zahtev) nove uredbe o SKP, tj. Uredbe (EU) 2021/2115, državam članicam (v okviru njihovih strateških načrtov SKP) omogočajo, da načrtujejo intervencije, ki lahko zagotovijo okoljske koristi, podobne ukrepom, načrtovanim v skladu s členoma 28 in 30 Uredbe (EU) št. 1305/2013.

Namen intervencij, ki so na voljo državam članicam, kot je določeno v členih 31, 70 in 72 Uredbe (EU) 2021/2115, je prispevati k specifičnim ciljem SKP, kot so določeni zlasti v točkah (d), (e), (f) in (i) člena 6(1) navedene uredbe: „(d) prispevanje k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvenciranja ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije; (e) spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij; (f) prispevanje k zaustavitvi in obratu trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine; [...] (i) izboljšanje odziva kmetijstva Unije na zahteve družbe glede hrane in zdravja, vključno z visokokakovostno, varno in hranljivo hrano, pridelano na trajnostni način, zmanjšanje živalskih odpadkov ter izboljšanje dobrobiti živali in boj zoper odpornost mikrobov proti protimikrobnim zdravilom (v nadaljnjem besedilu: mikrobna odpornost).“

Kar zadeva izvajanje pravil EU o ekološkem čebelarstvu skladno z Uredbo (EU) 2018/848, mora vsaka država članica glede na to, da se točka 1.9.6.5(c) dela II Priloge II k Uredbi (EU) 2018/848 sklicuje na člena 28 in 30 Uredbe (EU) št. 1305/2013, od 1. januarja 2023 oceniti, ali intervencije, načrtovane v njenem strateškem načrtu SKP za podporo zemljišč v skladu s členi 31, 70 in 72 Uredbe (EU) 2021/2115, zagotavljajo, da se „naravn[a] vegetacij[a] ali neekološko upravljan[i] gozdov [i] ali kultur[n]e rastlin[e]“, ki so „v polmeru 3 kilometrov od čebelnjaka“, „obdelujejo po metodah z majhnim vplivom na okolje“, ki ne ogrožajo ekološkega certificiranja apikulturnih proizvodov v skladu s točkama 1.9.6.5(a) in 1.9.6.5(c) dela II Priloge II k Uredbi (EU) 2018/848:

„1.9.6.5. Namestitev in vzrejne prakse

V zvezi z namestitvijo in vzrejnimi praksami se uporabljajo naslednja pravila:

- (a) čebelji panji se postavijo na območja, ki zagotavljajo vire nektarja in cvetnega prahu iz predvsem ekološko pridelanih kulturnih rastlin ali, po potrebi, naravne vegetacije ali neekološko upravljanjih gozdov ali kulturnih rastlin, ki se obdelujejo po metodah z majhnim vplivom na okolje;

[...]

- (c) čebelnjaki so na taki lokaciji, da v polmeru 3 kilometrov od čebelnjaka nektar in cvetni prah izvirata iz pretežno ekološko pridelanih kulturnih rastlin ali samoraslega rastlinstva ali kulturnih rastlin, obdelanih po metodah z majhnim vplivom na okolje, ki so enakovredne tistim iz členov 28 in 30 Uredbe (EU) št. 1305/2013 in nimajo vpliva na ekološko čebelarstvo. Te zahteve se ne uporabljajo, če ni cvetenja ali če so čebelje družine v obdobju mirovanja;“.

Vprašanje 2: Ali se lahko pridelovalci in predelovalci čebeljega voska certificirajo kot izvajalci dejavnosti v ekološkem sektorju? Če je odgovor pritrdilen, katera podrobna pravila pridelave bi se morala uporabljati?

Odgovor:

Čebelji vosek je naveden v Prilogi I k Uredbi (EU) 2018/848 in zato spada na področje uporabe navedene uredbe (°) ne glede na to, ali se uporablja za hrano ali krmo ali za druge namene, kot je nadomeščanje čebeljega voska v ekoloških panjih.

(°) „Člen 2(1) Uredbe (EU) 2018/848: Ta uredba se uporablja za naslednje proizvode, ki izhajajo iz kmetijstva, vključno z akvakulturo in čebelarstvom, kot so naštetih v Prilogi I k PDEU, in za proizvode, ki izhajajo iz takšnih proizvodov, kadar so ti proizvodi pridelani, pripravljani, označeni, distribuirani, dani v promet ali uvoženi v Unijo ali izvoženi iz nje, ali so za to predvideni:

- (a) živi ali nepredelani kmetijski proizvodi, vključno s semeni in drugim rastlinskim razmnoževalnim materialom;
- (b) predelani kmetijski proizvodi, namenjeni za hrano;
- (c) krma.

Ta uredba se uporablja tudi za nekatere druge proizvode, tesno povezane s kmetijstvom, ki so naštetih v Prilogi I k tej uredbi, kadar so pridelani, pripravljani, označeni, distribuirani, dani v promet, uvoženi v Unijo ali izvoženi iz nje, ali so za to predvideni.“

Posledično se lahko predelovalec ali pridelovalec, ki zbira ekološki čebelji vosek, certificira kot „ekološki“ v skladu z načeli in ustreznimi pravili iz Uredbe (EU) 2018/848 ter njenih delegiranih in izvedbenih aktov.

Uredba (EU) 2018/848 vsebuje podrobna pravila pridelave v zvezi s čebelami in čebelarstvom. Uredba (EU) 2018/848 vsebuje tudi več zahtev glede preusmeritve in zdravstvene oskrbe ter namestitve in vzrejnih praks v zvezi s čebeljim voskom, ki ga lahko uporabljajo ekološki čebelarji. Zlasti so pomembne določbe iz točke 1.2.2(f) ⁽⁶⁾, točke 1.9.6.3(f) ⁽⁷⁾ ter točk 1.9.6.5(e) in 1.9.6.5(f) ⁽⁸⁾ dela II Priloge II k navedeni uredbi.

Vendar Uredba (EU) 2018/848 ne vsebuje nobenih dodatnih podrobnih pravil v zvezi s pridelavo ekološkega čebeljega voska. Zato se uporabljajo določbe člena 21(2) Uredbe (EU) 2018/848:

„2. Kadar podrobna pravila pridelave iz odstavka 1 niso določena:

- (a) kar zadeva proizvode iz odstavka 1, izvajalci dejavnosti delujejo skladno z načeli iz členov 5 in 6, smiselno z načeli iz člena 7 ter s splošnimi pravili pridelave iz členov 9 do 11;
- (b) lahko država članica za proizvode iz odstavka 1 uporablja podrobna nacionalna pravila pridelave, pod pogojem, da so ta pravila skladna s to uredbo in da ne prepovedujejo, omejujejo ali ovirajo dajanja v promet proizvodov, ki niso bili pridelani na njenem ozemlju in so skladni s to uredbo.“

Ker ni pravil EU ali nacionalnih pravil pridelave, morajo pristojni organi, nadzorni organ ali izvajalec nadzora, odgovoren za certificiranje teh izvajalcev dejavnosti, za vsak primer posebej odločiti, ali dejavnost izvajalcev dejavnosti in njihove metode pridelave potekajo „skladno z načeli iz členov 5 in 6, smiselno z načeli iz člena 7 ter s splošnimi pravili pridelave iz členov 9 do 11“.

Vprašanje 3: V katero kategorijo proizvodov iz člena 35(7) Uredbe (EU) 2018/848 je treba razvrstiti čebelji vosek?

Odgovor:

Za namene člena 35(1) in (4) v zvezi s certifikatom izvajalcev dejavnosti je čebelji vosek razvrščen v kategorijo (g) člena 35(7):

„(g) drugi proizvodi, navedeni v Prilogi I k tej uredbi, ali proizvodi, ki niso zajeti v prejšnjih kategorijah.“

⁽⁶⁾ „V obdobju preusmeritve se čebelji vosek nadomesti z ekološkim čebeljim voskom. Neekološki čebelji vosek pa se lahko uporablja: (i) kadar ekološki čebelji vosek ni na voljo na trgu; (ii) kadar dokazano ni kontaminiran s proizvodi ali snovmi, ki niso odobrene za uporabo v ekološki pridelavi, in (iii) pod pogojem, da izvira iz obnožnine.“

⁽⁷⁾ „V zvezi z zdravstveno oskrbo se uporabljajo naslednja pravila: [...] (f) če se za zdravljenje uporabljajo kemično sintetizirana alopatska zdravila, tudi antibiotiki, ki niso proizvodi ali snovi, odobrene za uporabo v ekološki pridelavi na podlagi členov 9 in 24, se v obdobju zdravljenja družine prestavijo v izolirane čebelnjake in se ves vosek zamenja z voskom iz ekološke pridelave. Te družine se nato vključijo v 12-mesečno obdobje preusmeritve, določeno v točki 1.2.2.“

⁽⁸⁾ „(e) vosek za izdelavo novih satnic izvira iz ekoloških pridelovalnih enot; (f) v panjih se lahko uporabljajo samo naravni proizvodi, kot so propolis, vosek in rastlinska olja;“.